

Samenvatting van de aanpassingen in het wetsvoorstel **Wet toekomst pensioenen**

Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel “Wet toekomst pensioenen” (Wtp) door de Tweede Kamer, verschenen er vier nota’s van wijziging en heeft de Kamer 21 amendementen aangenomen. Hierdoor werd het oorspronkelijke wetsvoorstel op verschillende punten aangepast. Deze factsheet geeft een samenvatting van de voornaamste wijzigingen ten opzichte van het wetsvoorstel zoals dat in maart werd ingediend bij de Tweede Kamer. Dit is geen uitputtend overzicht van alle wijzigingen. Daarvoor wordt verwezen naar de afzonderlijke nota’s van wijziging en amendementen. Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

Contract

- Aan de wettekst is toegevoegd dat het delen van het macrolanglevensrisico in de flexibele premieovereenkomst via de risicodelingsreserve kan plaatsvinden. Dit staat reeds aangegeven in de memorie van toelichting, maar kwam niet duidelijk genoeg naar voren in de wettekst.
- De blootstelling aan beleggingsrisico is gemaximeerd op 150%. Geen enkele deelnemer of gewezen deelnemer kan derhalve blootgesteld worden aan meer dan 150% beleggingsrisico (‘zakelijke waarden’).
- Het wordt mogelijk om het pensioenbeleggingskapitaal dat is opgebouwd bij een premiepensioeninstelling maximaal 15 jaar vóór de pensioendatum om te zetten in een gegarandeerde uitgestelde periodieke uitkering bij een verzekeraar.
- Het wordt mogelijk om binnen de solidaire premiereregeling een collectieve uitkeringsfase toe te voegen: hiermee kunnen pensioenuitvoerders ervoor kiezen om alle gepensioneerden dezelfde procentuele verhoging of verlaging van de pensioen-uitkering toe te kennen.
- Het wordt mogelijk om de inleg in de risicodelingsreserve (deels) uit te stellen tot het moment van geleidelijke inkoop in de collectieve uitkeringsfase van de flexibele premiereregeling vanaf 10 jaar vóór de pensioendatum.
- De beleggingsvrijheid en de daarmee samenhangende zorgplichtbepalingen van artikel 52 van de Pensioenwet kunnen ook van toepassing zijn op de premie-uitkeringsovereenkomst.

Transitie

- In de wettekst is opgenomen dat een pensioenfonds (in beginsel) de standaardmethode toepast wanneer het bestaande pensioenen invaart. De standaardmethode is in de meeste gevallen passend. Een pensioenfonds kan hiervan alleen onderbouwd afwijken door de vba-methode te gebruiken indien dat nodig is om tot een evenwichtige transitie te komen.
- In het wetsvoorstel is opgenomen dat om te kunnen invaren pensioenfondsen een dekkingsgraad moeten hebben van minimaal 90%.
- Voor beide rekenmethoden geldt dat iedere (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde minimaal 95% van de uitkomst van de standaardregel meekrijgt. Indien deze uitkomst boven de technische voorziening (VPV) ligt, dan geldt de technische voorziening als ondergrens.
- Bij een dekkingsgraad onder de 105% mag maximaal 5% van het collectieve pensioenvermogen worden afgezonderd voor de volgende drie doeleinden: voor toekennen extra pensioenaanspraken ten behoeve van de afschaffing van de doorsneepremie, voor de vulling van een solidariteits- of risicodelingsreserve en/of voor het ontzien van ingegane pensioenuitkeringen.
- Als een deelnemer of pensioengerechtigde tijdens het invaren meer dan de technische voorziening meekrijgt, mag geen enkele andere deelnemer of pensioengerechtigde minder dan de technische voorziening meekrijgen.
- Pensioenfondsen met dekkingsgraden tussen 105% en 110% na vulling van een compensatiedepot en/of reserve krijgen de ruimte om maximaal 5% van het vermogen te verschuiven.
- Het is mogelijk om af te wijken van de uitkomst van de standaardregel bij dekkingsgraden boven 110%, mits deelnemers ten minste 95% van die uitkomst van de standaardregel toebedeeld krijgen. Hierbij geldt dat eerst een solidariteitsreserve, een risicodelingsreserve of een compensatiedepot gevuld wordt en daarna de toets op de uitkomst wordt toegepast. Hierdoor komt er ruimte voor bijvoorbeeld inhaalindexatie of andere specifieke compensaties. Fondsen worden geacht deze ruimte op evenwichtige wijze te gebruiken.

- Daarnaast is een aanvullende mogelijkheid bij de standaardmethode opgenomen waardoor het mogelijk is tot gelijke aanpassingen in reeds ingegane pensioenuitkeringen te komen. Dit betekent dat de uitkomsten van de standaardregel aangepast mogen worden binnen de groep pensioengerechtigden om gelijke aanpassingen in de uitkering voor diezelfde groep pensioengerechtigden te realiseren.
- Voorgescreven is dat een pensioenfonds naast het netto profijt ook de pensioenverwachting in verschillende scenario's (goed weer, slecht weer, verwacht weer) inzichtelijk moet maken en moet betrekken bij de besluitvorming.
- Het artikel over het communicatieplan is aangepast, zodat duidelijk is dat een plan gemaakt moet worden en dat dit overwegingen en onderbouwing moet bevatten.
- De deelnemer ontvangt – naast het informatiemoment voor de transitie - opnieuw een overzicht met transitie-informatie op het moment dat de transitie en invaren definitief zijn afgerond. Eventuele verschillen tussen de prognose en de vastgestelde informatie worden daarbij door de pensioenuitvoerder toegelicht.
- Er dient door sociale partners een terugkoppeling plaats te vinden van hoe hetgeen dat uit het hoorrecht is ingebracht, is meegewogen bij het opstellen van het transitieplan.
- Het wordt mogelijk om een tijdelijke pauze in individuele waardeoverdrachten in te stellen tijdens (een deel van) de transitieperiode wanneer het ene pensioenfonds pensioen-aanspraken al heeft ingevaren, maar een ander pensioenfonds nog niet.

Nabestaandenpensioen

- Bij de definitie van gezamenlijke huishouding is een 'notarieel verleden samenlevingscontract' toegevoegd. Eerder was ook het 'dragen van kosten' opgenomen als onderdeel van het notarieel samenlevingscontract. In de praktijk blijkt dit punt veelal te ontbreken als onderdeel van het samenlevingscontract. Daarom is dit verwijderd, zodat ieder notarieel verleden samenlevingscontract voldoet.
- De bepaling voor de situatie dat bij een gezamenlijke huishouding de partners niet meer op hetzelfde adres wonen vanwege opname in een zorginstelling, is redactioneel aangepast waarbij de reden voor opname in de zorginstelling is vervallen.
- Aangepast is dat tijdens de standaard uitlooperperiode en tijdens de WW-periode de risicodekking voor zowel het partnerpensioen als het wezenpensioen verplicht wordt voortgezet. De voortzetting van de risicodekking voorzigt vooralsnog alleen op het partnerpensioen en niet expliciet op het wezenpensioen.
- In de pensioenovereenkomst dient te worden opgenomen dat bij een nabestaanden- of arbeidsongeschiktheidspensioen op risicobasis, een vastgestelde of variabele uitkering wordt verstrekt en bij welke regels voor variabele uitkeringen wordt aangesloten.

- Er is extra overgangsrecht voor partnerpensioen opgenomen met betrekking tot de partnerdefinitie, waarmee wordt voorkomen dat er op basis van de nieuwe partnerdefinitie rechten kunnen ontstaan voor partners waar in het verleden geen premie voor is ingelegd.
- Geregeld is dat de risicodekking voor het nabestaandenpensioen doorloopt gedurende de periode dat een gewezen deelnemer direct na beëindiging van de deelneming, of na 13 weken ziekte in de Werkloosheidswet, recht heeft op een uitkering op grond van de Ziektewet (en die uitkering ook ontvangt). Tevens is geregeld dat indien de (gewezen) deelnemer aansluitend op de Ziektewet (wederom) recht heeft op een WW-uitkering en deze ontvangt, de risicodekking voortgezet blijft.
- Sociale partners kunnen in afwijking van de standaardtermijn van drie maanden een uitlooperperiode van zes maanden overeenkomen indien de pensioenovereenkomst voorzigt in een nabestaandenpensioen op risicobasis, en wanneer dit passend is voor de sector.
- Gewezen deelnemers die hebben gekozen om het partnerpensioen op risicobasis vrijwillig voort te zetten moeten minimaal 15 jaar gebruik kunnen maken van deze vrijwillige voortzetting. Sociale partners mogen in de pensioenovereenkomst nu alleen een minimum termijn voor de vrijwillige voortzetting afspreken die langer is dan 15 jaar.
- Deelnemers die gekozen hebben voor vrijwillige voortzetting van de risicodekking (op de datum van 'einde deelneming' bij het pensioenfonds) worden jaarlijks door de pensioenuitvoerder geïnformeerd over de gevolgen van het wel of niet voortzetten van deze risicodekking. Indien zij niet expliciet aangeven de vrijwillige voortzetting te willen beëindigen, wordt deze door de pensioenuitvoerder voortgezet.

Werkenden zonder pensioenopbouw

- De minimale toetredingsleeftijd voor pensioenopbouw wordt per 1 januari 2024 verlaagd van 21 jaar naar 18 jaar.
- De mogelijkheid tot het hanteren van een wachttijd in pensioenregelingen wordt vanaf 1 juli 2023 afgeschaft. Alleen een drempelperiode is nog toegestaan.
- Er is een reductiedoelstelling opgenomen om het aantal werknemers dat geen pensioen opbouwt (de 'witte vlek') te halveren. Indien uit de eindrapportage blijkt dat de doelstelling niet is gehaald, zal het kabinet aanvullende maatregelen moeten nemen om te verzekeren dat de doelstelling zo snel mogelijk wordt gehaald. Bijvoorbeeld door werkgevers te verplichten om voor alle werknemers een pensioenvoorziening af te sluiten.
- Werkgevers worden verplicht een melding op de loonstrook op te nemen indien er geen ouderdomspensioen wordt opgebouwd. Ook is geregeld dat er een melding komt op het moment dat iemand inlogt op www.mijnpensioenoverzicht.nl en er geen ouderdomspensioen wordt opgebouwd.

- De duur van de vrijwillige voortzetting voor zelfstandigen wordt voor de duur van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel verlengd van tien naar vijftien jaar. De periode waarin de zelfstandige bij de pensioenuitvoerder kenbaar dient te maken gebruik te willen maken van de vrijwillige voortzetting, wordt verlengd van negen maanden naar drie jaar.

Overig

- De beoogde inwerkingtreding van het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen is verschoven van 1 januari 2023 naar 1 juli 2023. Voor de verruiming van het fiscale kader van de derde pijler is voorzien in terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2023.
- Er is een overgangsbepaling voor nettopensioen opgenomen, zodat ook het nettopensioen pas vanaf 2027 aan het nieuwe fiscale kader hoeft te voldoen.
- Het fiscale regime voor netto-lijfrenten wordt meer in lijn gebracht met het fiscale regime voor bruto-lijfrenten en met tweede pijler pensioenen. Dit past ook bij het streven van het kabinet om waar wenselijk en mogelijk te komen tot een arbeidsvorm-neutraal pensioenkader.
- Er is overgangsrecht voor premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid in verzekerde regelingen opgenomen. Hierdoor mag in bepaalde situaties de premievrije voortzetting onder het karakter van de oude pensioenregeling voortgezet worden.
- In het wetsvoorstel is vastgelegd dat de minister de nieuwe geschilleninstantie ambtshalve aanwijst en dat deze een permanent karakter krijgt.
- Werknemers dienen op het pensioenoverzicht van hun pensioenfonds ook inzicht te krijgen in hun opbouw vanuit werkgevers- en werknemerspremies, de totale ingelegde premies en behaalde rendementen, evenals andere aanvullende informatie die per algemene maatregel van bestuur wordt bepaald.
- Het uniform pensioenoverzicht (UPO) dat momenteel verstrekt wordt door pensioenuitvoerders blijft in deze vorm bestaan.
- Op verzoek van de deelnemer wordt het mogelijk om de pensioengegevens zoals die bij het Pensioenregister worden verzameld, ter beschikking te stellen aan de eigen pensioenuitvoerder. Hiervoor wordt een aparte algemene maatregel van bestuur opgesteld (die heeft een beoogde inwerkingtreding van 1 juli 2024).
- Het pensioenfonds moet bij de uitvraag van de risicohouding aan groepen die zijn ondervertegenwoordigd in het verantwoordingsorgaan (VO) expliciet vragen of zij zich willen aanmelden voor deelname in het VO. Hiermee wordt beoogd te komen tot een evenwichtige samenstelling van het VO.
- Het verantwoordingsorgaan (VO) dan wel belanghebbend-orgaan (BO) moet expliciet een oordeel geven over de uitvoeringskosten.
- Gedurende de transitiefase zal de voortgang van de transitie door de regering worden gemonitord. Beide Kamers der Staten-Generaal zullen hierover periodiek (ten minste jaarlijks) worden geïnformeerd. De monitoring zal zich richten op de voortgang van de besluitvorming en implementatie, waaronder de voortgang van het invaren; op transitiekeuzes die worden gemaakt; en op de ervaringen met de transitie en het nieuwe pensioenstelsel. Tevens zal worden gemonitord in hoeverre de doelen van het wetsvoorstel zijn behaald.

Blijf op de hoogte via werkenaanspensioen.nl en rijksoverheid.nl/pensioen